

Ośrodek Badań Interdyscyplinarnych nad Społecznymi Problemami Płci

Prof. dr hab. R. Siemieńska

Kierownik Ośrodka Badań Interdyscyplinarnych nad Społecznymi Problemami Płci ISS UW

SPRAWOZDANIE Z BADAŃ STATUTOWYCH W 2005 ROKU

Prof. dr hab. R. Siemieńska

Temat:

Sukces i jego uwarunkowania - czy nowy kontrakt płci?

Przedmiotem badań była analiza formalnych i nieformalnych mechanizmów sprzyjających bądź utrudniających odnoszenie sukcesów w wybranych sferach życia (nauce i polityce) przez kobiety i mężczyzn różnych generacji. W jakim stopniu odnoszenie sukcesu w życiu publicznym wpływa na reorganizację relacji w sferze życia prywatnego, w jakim stopniu określone relacje w ostatnio wymienionej sferze stanowią istotny zasób umożliwiający odniesienie sukcesu.

Gospodarka rynkowa z cechującą ją dużą konkurencją, niepewnością pracy, oczekiwaniami mobilności pracowników, kurczącą się opiekuńczą rolą państwa stanowi wyzwanie i konieczność dokonania wyboru odpowiednich strategii życiowych. Dotychczasowe badania uprawniają do postawienia następujących pytań: Co i dla kogo oznacza sukces? Czy młodzi wykształceni są mniej lub bardziej tradycyjni w wyborach życiowych niż pokolenie wykształconych rodziców? Czyli, czy mamy do czynienia z dyferencjacją wykształconych osób, jeśli chodzi o koncepcje swoich ról społecznych? jaką rolę odgrywa tu państwo oraz inni aktorzy sceny publicznej?

Zachodzące zmiany powodują, że obecnie wiele mówi się o kryzysie tradycyjnych koncepcji męskości i kobiecości, potrzebie ich redefinicji w związku ze zmieniającymi się w rzeczywistości rolami kobiet i mężczyzn w rodzinie, na rynku pracy, w polityce.

Zgodnie z przewidzianym projektem badań:

- Została zgromadzona literatura, głównie zachodnia, dotycząca ujęć teoretycznych i analiz empirycznych „zrównoważonych ze względu na płć” (w odróżnieniu od studiów nad kobietami) pokazująca krystalizację nowych koncepcji męskości i kobiecości, ich niespójności w okresie przemian, a także ich uwarunkowań.
- Przeprowadzono badania po jesiennych wyborach do Sejmu i Senatu w 2005 roku. Są to kolejne badania powyborcze prowadzone od 1992 roku po wszystkich wyborach parlamentarnych i samorządowych na reprezentatywnych próbach ogólnopolskich liczących 1000 osób; badania są zawsze realizowane przez „Pentor”. Ich wyniki pozwalające uchwycić trendy w czasie będą podstawą dalszych opracowań dotyczących mechanizmów i postaw warunkujących sukcesy kobiet i mężczyzn w życiu publicznym (badania sfinansował „Pentor”).
- Wyniki Światowych Badań nad Wartościami zrealizowanych na moje zlecenie w 2005 stały się podstawą wstępnych analiz (patrz lista opracowań) będą punktem

wyjścia dalszych opracowań teoretycznych i empirycznych dotyczących redefinicji omawianych ról (koszty badań zostały pokryte z innych funduszy) jako jednego z czynników warunkujących sukces życiowy.

- Materiałem pomocniczym dla oceny znaczenia odmienności kontekstów były zrealizowane badania nad kobietami aktywnymi w środowisku wiejskim. Mgr Ilona Matysiak przeprowadziła badania nad Kołami Gospodyń Wiejskich oraz innymi organizacjami kobiecymi w wybranych miejscowościach, a także opiniami sołtysów na temat aktywności kobiet w ich społecznościach lokalnych.

Sprawozdanie z wykonania projektów w ramach badań statutowych doktorantów ISS związanych z Ośrodkiem Badań Interdyscyplinarnych nad Społecznymi Problemami Płci (w 2005 roku) (we wszystkich przypadkach jest to kontynuacja prac wcześniej rozpoczętych):

- **mgr A. Domaradzka (pracownik naukowo-badawczy ISS, doktorantka ISS) „Motywy rozpoczęcia pracy i odejścia z organizacji pozarządowych na przykładzie organizacji kobiecych” (3,5 tys. złotych)**

W części badawczej uwaga została skoncentrowana na konstrukcji i dekonstrukcji koncepcji kobiecości wśród osób aktywnie zaangażowanych w prace organizacji pozarządowych.

Na podstawie wcześniej opracowanego kwestionariusza obejmującego psychologiczne i kulturowe aspekty osobowości, po pilotażu i opracowaniu ostatecznej wersji narzędzia badawczego, oraz, następnie, zrealizowania badań w 10 miastach (w tym również w Warszawie) przeprowadzono 50 wywiadów z liderkami celowo dobranych organizacji kobiecych w 2005 roku. Badania składało się z części kwestionariuszowej oraz swobodnego wywiadu. Po zebraniu materiału przystąpiono do spisywania zarejestrowanych otwartych wywiadów, kodowania ankiet oraz wstępnych analiz.

mgr A. Majcher - Ciało, płęć, technologia. Socjologiczna analiza rozwoju biotechnologii jako nauki i praktyki medycznej”

Został przeprowadzony obszerny wywiad z przewodniczącą Parlamentarnej Grupy Kobiet (do wyborów w jesieni 2005 roku). Wywiad został spisany, opracowany, przetłumaczony na język angielski i przygotowany do druku.

Poza tym, zbierano literaturę do w/w tematu.

- **mgr M. Krawczyk - Czynniki demograficzno-społeczne warunkujące kryteria ewaluacji studiów i uczelni przez studentów**

Zbierano literaturę. Powstał referat przygotowany na wyżej wymieniony temat. Udział w opracowaniu ankiety, kodowaniu materiału dotyczącego koncepcji, oczekiwan i doświadczeń studentów ze studiów zagranicą w ramach programu Sokrates –Erasmus (badano studentów i studentki Uniw. Warsz.) (współpraca z D. Walczak) Temat kier. przez prof. R. Siemieńską).

mgr D. Walczak - Płeć jako czynnik różnicujący migracje i udział w międzynarodowych projektach współpracy naukowej. Na przykładzie młodych pracowników naukowych (do 35 lat) .

Zbierano literaturę. Powstał referat przygotowany na wyżej wymieniony temat. Udział w opracowaniu ankiety, kodowaniu materiału dotyczącego koncepcji, oczekiwań i doświadczeń studentów ze studiów zagranicą w ramach programu Sokrates –Erasmus (badano studentów i studentki Uniw. Warsz.) (współpraca z M. Krawczyk). Temat kier. przez prof. R. Siemińska)

Udział w realizacji projektu „Wzmocnienie polityk równego traktowania kobiet i mężczyzn”, realizowanego na zlecenie Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej w ramach projektu PHARE na rzecz Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn.

SPRAWOZDANIE Z PRAC WYKONANYCH W 2005 ROKU PRZEZ PROF. RENATE SIEMIŃSKĄ W RAMACH PROJEKTU FINANSOWANEGO ZE ŚRODKÓW ESF pod tytułem „Zmieniające się relacje pomiędzy pracą i polityką społeczną w Europie (w aspekcie równości płci). Ilościowe i jakościowe porównania w obrębie krajów europejskich i pomiędzy nimi”.

Pierwszy rok projektu był przeznaczony na gromadzenie danych, które będą podstawą analiz porównawczych diachronicznych i synchronicznych. Zgodnie z planem celem jest użycie takich zbiorów danych , które w miarę możliwości były powtarzane wcześniej, a ich najnowsze wersje były zrealizowane niedawno. **Jednym z podstawowych źródeł ma być World Values Survey** dający możliwość szerokich porównań międzykulturowych, a także pozwala zbadać dynamikę zmian w dziedzinie będącej przedmiotem niniejszego projektu. Ponieważ w szeregu krajów podjęto nową falę badań WVS, gdyż ostatnia pochodziła z 2000 roku (w Polsce EVS zawierający w dużym stopniu te same pytania został zrealizowany w 1999 roku), zdecydowałam, że konieczne jest ich przeprowadzenie również w naszym kraju. Szybkość zmian w sferze postaw i wartości, poziomu wykształcenia zwłaszcza kobiet, na rynku pracy, zmiany w zachowaniach reprodukcyjnych, starzenie się społeczeństwa i konsekwencje tych zjawisk dla kobiet i mężczyzn w Polsce jak i w innych krajach Europy stały się problemami pierwszorzędnej wagi w Unii Europejskiej. Kwestie radzenia sobie z poprzednio wymienionymi problemami są sprawą nie tylko jednostek, ale także poszczególnych krajów, które w różny sposób rozwiązywały problem wsparcia rodziny w przeszłości, a w ostatnich latach wiele z nich w coraz większym stopniu wycofywało się z roli państwa opiekuńczego. W związku z tym w 2005 roku opracowano polską wersję kwestionariusza międzynarodowego WVS (który właśnie w tym czasie powstawał). Został on rozszerzony o dodatkowe pytania, aby uzyskać obraz ukazujący zakres specyfiki polskiej sytuacji. Badania te zostały zrealizowane (na zamówienie autorki wykonał je CBOS) w grudniu na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie dorosłych Polaków liczącej 1000 osób. Dane zostały zakodowane. Założono zbiór danych w formie elektronicznej. Przeprowadzenie tych badań , jak i wcześniejszych (1997, 1999) przez CBOS miało zagwarantować tę samą konstrukcję próby.

W 2005 roku R. Siemińska wzięła udział w kilku spotkaniach międzynarodowych mających na celu dokonanie przeglądu wyników dotychczasowych wyników badań i hipotez będących w zakresie realizowanego projektu.

Ze względu na cykl innych badań międzykulturowych wymienionych w projekcie, które są właśnie teraz kończone (np. tzw. badania populacyjne, badania gospodarstw domowych) materiał do analiz będzie gromadzony na bieżąco. Szereg zadań badawczych zostało przesuniętych w czasie w krajach partnerskich, co powoduje opóźnienia w stosunku do pierwotnych planów zarówno tam jak i w Polsce. Znalazło to odzwierciedlenie w strukturze wydatków za rok 2005.

Dopiero sfinalizowanie w/w prac umożliwi np. pogłębioną ocenę sytuacji w poszczególnych środowiskach.

Poniżej przedstawione są niektóre wyniki zrealizowanych badań

Dynamika zmian koncepcji rodziny i roli kobiet w jej ramach w latach 1990-2005

Wstępne wyniki pokazują dalsze zmiany w postawach i wartościach w tej sferze. Uczestnictwo kobiet w szeroko rozumianym życiu publicznym (praca, polityka, działalność w organizacjach pozarządowych, udział w inicjatywach obywatelskich) zależy od kształtowania się relacji w sferze życia prywatnego i publicznego oraz związków między nimi. Wzory kulturowe regulujące stosunki między kobietami i mężczyznami, ich wzajemne wyobrażenia o rolach jakie powinni pełnić w obu wymienionych sferach wpływają na koncepcje i strukturę relacji w owych sferach. Kobiety dawno odkryły, że wyjście poza sferę życia prywatnego (dom, rodzina) nie jest proste, gdyż otwierają się możliwości nie do końca sprecyzowane, a warunki ich wykorzystania nie są pewne. Wchodzenie w świat wcześniej zarezerwowany dla mężczyzn (praca, dostęp do władzy) okazuje się nie prosty, choć kobiety starają się i z powodzeniem zdobywają atuty, które mężczyznom ułatwiają osiągnięcie sukcesów, a kobietom nie koniecznie. Część osiągnięć kobiet ma charakter wątpliwy by nie powiedzieć iluzoryczny. Nie mniej gromadzony przez nie kapitał przyczynia się do zmiany relacji i stanowi pewien zasób, który może ją ułatwić. Zmiany te powodują, że mężczyźni tracą swoją wcześniej niekwestionowaną przewagę zarówno w sferze prywatnej jak i publicznej. Jedna i druga staje się terenem negocjacji bądź konkurencji. Działania te dokonują się w kontekście wzorów kulturowych i instytucjonalnych możliwości ukształtowanych wcześniej, ale równocześnie w sytuacji niepewności co do potencjalnych warunków obecnie i w przyszłości, w dużej mierze niezależnych od jednostek. Warunki te to istniejące i zmieniające się w czasie rozwiązania instytucjonalne. W wielu krajach, w tym również w Polsce, po okresie poszerzania sfery publicznej co polegało, zwłaszcza w drugiej połowie XX wieku, na przejmowaniu przez państwo odpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które jeszcze w okresie epoki przemysłowej były głównie w gestii poszczególnych rodzin i jednostek (opieka nad dziećmi, ludźmi starymi i niedołączonymi) w ostatnich latach stają się sferą „bezpieczną”, niczyją, za którą ponownie ktoś musi odpowiadać. Odpowiedź na pytanie kto nie może po prostu polegać na odtworzeniu relacji poprzednio istniejących. Nie ma już tradycyjnej rodziny, nie ma kobiet, których „wyposażenie” (brak edukacji i aspiracje życiowe skoncentrowane na domu) ogranicza automatycznie ich funkcjonowanie jedynie do gospodarstwa domowego i rodziny, a mężczyznom umożliwia wystąpienie z sukcesem w roli jedynych żywicieli rodziny, nawet gdyby ich sukces był wątpliwy w terminach obiektywnych. Choć opisana tu sytuacja nie miała charakteru bezwyjątkowego, można uważać, że opisywała większość przypadków. Obecna sytuacja kobiet i mężczyzn jest niepomiaralnie bardziej zróżnicowana.

Priorytet rodziny (ale jakiej?) wśród pożądanых wartości

Pomimo wszystkich zmian o jakich często mówi się w przypadku rodziny, przede wszystkim wzmocnienie liczby osób wybierających samotne życie, rodzina jest postrzegana w większości krajów (World Values Survey) jako najważniejsza wartość, wyprzedzając

zdecydowanie pracę, politykę, czas wolny, przyjaciół. Powszechny priorytet rodziny wśród cenionych wartości w 1980 roku umocnił się w następnych latach, jak wykazały badania zrealizowane w latach 1990-93, 1995-97 oraz 1999-2000. (Basanez, Inglehart, Moreno, 1998; World Values Survey 1995-97, World Values Survey 2000, 2005). Umocnienie się koncepcji roli rodziny, jako rodziny pełnej, która składa się z ojca, matki i dzieci było pewnym zaskoczeniem dla badaczy, gdyż wcześniej przewidywali, że jej rola będzie maleć, a preferowanym modelem będzie rodzina składająca się z jednego z rodziców i dzieci. Równocześnie w tym samym czasie zwiększyła się również liczba osób, zwłaszcza kobiet, które dopuszczają sytuację, w której „kobieta ma prawo chcieć mieć dziecko nie wiążąc się na stałe z mężczyzną”. Wzrasta więc przekonanie o prawie jednostki do pewnej autonomii. Dostrzegający ważność rodziny, myślą jednak o zmodyfikowanym podziale ról jej członków w zależności od środowiska społecznego (przede wszystkim wyznaczonego poziomem edukacji) i generacji.

Zmiany w opiniach na temat jej ważności i charakteru mają złożone przyczyny i, co więcej, są efektem oddziaływania różnokierunkowych procesów. Z jednej strony jest to prawdopodobnie reakcja na obserwowany wzrost zjawisk patologii społecznej wśród młodzieży w wielu krajach w ostatnich latach i szczególne ich nasilenie wśród dzieci z niepełnych rodzin (Inglehart, 1997). Z drugiej - należy zdawać sobie sprawę z faktu, że młodzi relatywnie rzadziej dostrzegają ważność rodziny niż starsi. Jednakże ci, którzy wskazują na ważność rodziny, kierują się częściej wartościami postmaterialistycznymi (Inglehart, 1997), wśród których samorealizacja zajmuje poczesne miejsce. Szukają więc w rodzinie również zaspokojenia innych potrzeb niż oferował tradycyjny model. Rodzina jest też często postrzegana jako możliwość ucieczki przed zwiększającą się samotnością we współczesnych społeczeństwach, w których tradycyjne więzi społeczne uległy zerwaniu (Beck 2002). A zatem, częstsze dostrzeganie ważności rodziny w ostatnich latach nie oznacza więc powrotu do starej, tradycyjnej koncepcji rodziny patriarchalnej, z dużą władzą ojca i męża w stosunku do reszty członków rodziny, z rolę kobiety ograniczoną do roli matki i żony, całkowicie zależną od męża. Poglądy kobiet i mężczyzn w niektórych krajach są prawie identyczne, w innych - różnica między nimi nie przekracza 10%. Wiek czy wykształcenie różnicują w pewnym stopniu akceptowane modele rodziny. Z zasady, kobiety nieco częściej niż mężczyźni podkreślają ważność rodziny (Inglehart, Norris 2003).

Zmieniające się koncepcje ról kobiet i mężczyzn w rodzinie w Polsce

Akceptowany przez społeczeństwo polskie model rodziny stanowił w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych mieszaninę cech należących do wzoru tradycyjnego i partnerskiego z przewagą tych pierwszych (Siemińska, 1990). W 1990 roku - był niewątpliwie odwrotnością tego co było traktowane jako narzucone przez poprzedni system. Jednakże kilkanaście lat funkcjonowania w nowej sytuacji politycznej i ekonomicznej spowodowało zmiany w akceptowanych modelach. Badania prowadzone w latach 1990, 1997 i 1999, 2005 (grudzień) potwierdziły, iż rodzina jest niezmiennie wartością niezwykle cenioną przez Polaków (ponad 90% respondentów tak uważa (Basanez, Inglehart, Moreno, 1996; World Values Survey, 1999-2001, polskie badania w ramach WVS 2005 niepublikowane).

W Polsce w 2005 roku 86,7% osób nie zgodziło się z opinią, że małżeństwo jest instytucją przestarzałą (pogląd taki podzielało 8,5%), a 92,8% raczej zgadzało się z opinią, że dziecko żeby rosnąć szczęśliwie, potrzebuje domu, w którym jest zarówno ojciec, jak i matka. Jednakże 30,1% uważało, że kobieta ma prawo mieć dziecko nie wiążąc się na stałe z mężczyzną, co potwierdza trend już wcześniej obserwowany o akceptacji prawa do posiadania dziecka, również w sytuacjach, gdy z jakichś powodów okazuje się, że założenie rodziny nie wchodzi w grę (WVS 2005 –niepublikowane dane). Przekonanie to ma swoją

racjonalną podstawę w upowszechniającym się wzorze kobiety mającej zawód i będącej w stanie zapewnić warunki do wychowania dziecka.

Ogólnie rzecz biorąc, zmniejszyła się liczba osób, które chciałyby widzieć role kobiet zredukowane do rodziny i gospodarstwa domowego. Coraz mniej jest zwolenników modelu, w którym kobieta ma zajmować się domem i rodziną, a mężczyzna zapewniać środki utrzymania (85% respondentów w 1992 r., 79% - w 1995 r., 74% - w 1997 r., 74% - w 1999, 69% - w 2002). Zmniejszyła się grupa osób przekonanych, iż praca zawodowa kobiet mających małe dzieci odbywa się z ich szkodą (72% - w 1992 i w 1995 r., 67% - w 1997 r., 66% - w 1999, 58% - w 2002, 41% - w 2005 roku, w tym 44% mężczyzn i 39% kobiet). Mniej (52% w 1992 r., 47% w 1995 r., 49% w 1997 r., 53% - w 1999, 48% - w 2002, 57%- w 2005 r., w tym 55% pracujących mężczyzn i 70% pracujących kobiet) uważa, że "pracująca zawodowo matka nie może zapewnić swoim dzieciom równie dużo ciepła i bezpieczeństwa, co matka nie pracująca zawodowo". Oczekiwania wobec mężczyzn są całkowicie odmienne. Np. zaledwie 9% respondentów w 2005 roku uważało, że praca zawodowa ojców odbywa się ze szkodą dla małego dziecka (nie ma różnicy w opiniach kobiet i mężczyzn).

Równocześnie rośnie liczba respondentów opowiadających się za rodziną partnerską, w której prawa obojga partnerów są traktowane w sposób bardziej równoprawny. Znaczna część osób (44% respondentów w 1992 r., 53% - w 1995 r. i 57% - w 1997 r. , 57% - w 1999, 61% - w 2002) jest przekonana że niesłuszny jest pogląd, iż kobieta powinna ograniczyć się do pomagania mężowi w robieniu kariery i nie dbać o własną (Cichomski, Morawski, 1996 oraz PGSS 1997, 1999 i 2002, Pentor „Badanie gospodarstw domowych 2005).

Przytoczone dane pokazują, iż znaczna część społeczeństwa uważa, iż pewna niezależność i autonomia członków rodziny są cenionymi wartościami. Obserwowane zmiany w ostatnich latach pokazują, iż trend ten utrzymuje się, świadcząc o tym, iż akceptowane modele rodziny ulegają transformacji upodabniając się pod pewnymi względami do istniejących w Europie Zachodniej.

Czynniki różnicujące akceptowane modele rodziny

Istnieje znaczne podobieństwo opinii pomiędzy mężczyznami i kobietami należącymi do tej samej generacji i posiadającymi takie samo wykształcenie. Niemniej, w Polsce podobnie jak we wszystkich niemal krajach, w których przeprowadzono badania WVS, kobiety nieco częściej niż mężczyźni opowiadają się za partnerskim modelem rodziny, przy czym zwykle różnice te nie przekraczają kilku procent. Ponieważ osoby z wyższym wykształceniem częściej opowiadają się za nietradycyjnymi relacjami w rodzinie należy zdawać sobie sprawę z tego, że dynamiczny wzrost liczby osób wykształconych, zwłaszcza kobiet będzie powodował wzrost osób optujących za nietradycyjną rodziną. Kwestia poglądów na temat rodziny ma w dużej mierze charakter generacyjny. Zwłaszcza młode kobiety mają podobne poglądy bez względu na posiadany poziom wykształcenia. Jednakże relacje pomiędzy poglądami mężczyzn i kobiet wydają się być również efektem procesów adaptacyjnych do warunków życia. Wśród młodych osób z wykształceniem podstawowym, a więc w tej grupie, w której od lat jest najwyższe bezrobocie, odsetek mężczyzn, którzy nie zgadzają się, że "pracująca zawodowo matka nie może zapewnić swoim dzieciom równie dużo ciepła i bezpieczeństwa, co matka nie pracująca zawodowo" jest nieporównanie wyższy niż kobiet należących do tej samej grupy wyróżnionej na podstawie wieku i wykształcenia i generalnie wyższy niż w jakiegokolwiek innej grupie wyodrębnionej w oparciu o te kryteria. Pokazuje to dramatyzm sytuacji znacznej części mężczyzn, którzy są przekonani, że sami nie podążają utrzymaniu rodziny, a więc nie wypełnią roli tradycyjnie im przypisywanej zwłaszcza w środowiskach mniej wykształconych. Kobiety należące do tej kategorii – co wynika częściowo z fazy życia, w której znajdują – chcą pozostać przy swej tradycyjnie zdefiniowanej roli podzielając tu poglądy kobiet w tym samym wieku (16-29 lat) o wykształceniu średnim. Równocześnie jednak – w sposób niespójny z poprzednio

cytowanym poglądem- nie są przekonane, że zajmowanie się domem może być źródłem satysfakcji. Pogląd, że oboje partnerzy powinni mieć swój wkład w utrzymanie domu jest powszechnie podzielany bez względu na wiek i wykształcenie . Generalnie rzecz biorąc najbardziej popularnym modelem rodziny jest model mieszany, następnie partnerski. Model tradycyjny właściwie nie ma zwolenników i to przede wszystkim, wbrew stereotypowym wyobrażeniom, że jest on popularny wśród najniżej wykształconych.

PUBLIKACJE :

Publikacje (w jęz. polskim):

książka:

- **Siemieńska, R.(red.), 2005 Płeć- wybory- władza. Warszawa: Scholar.** Autorzy rozdziałów: Jacek Raciborski (1 rozdział), Renata Siemieńska (6 rozdziałów), Joanna Pieśniewska (1 rozdział), Danuta Suska (1 rozdział), Filip Raciborski (1 rozdział), Anna Domaradzka (1 rozdział).

-- Rozdziały w/w publikacji:

Raciborski, J. , Społeczeństwo i wybory,

Siemieńska ,R. Płeć a przekonanie o efektywności działań politycznych obywateli a zainteresowanie wyborami (parlamentarnymi w 2001 roku i samorządowymi w 2002 roku)

Siemieńska ,R., Mechanizmy zwiększania reprezentacji kobiet w parlamencie- z perspektywy wyborów parlamentarnych w 2001 roku

Siemieńska ,R. Kobiety wśród kandydatów i wybranych w wyborach samorządowych a cechy elektoratów w wyborach do samorządów terytorialnych

Raciborski, F. , Czy wyborcy preferują mężczyzn?

Pieśniewska. J. Środowisko lokalne i ponadlokalne jako kontekst wyników wyborczych kobiet w wyborach samorządowych w 1998 i 2002 roku

Suska, D. Droga do Sejmu i praca parlamentarna kobiet i mężczyzn (w III kadencji 1997-2001). Podobne czy różne?

Siemieńska ,R., Kobiety i ich problemy w Sejmie IV kadencji. Progres czy regres?

Siemieńska ,R., Płeć a władza, zarządzanie i etyka (badanie radnych Warszawy)

Siemieńska ,R. Miejsce i rola organizacji kobiecych w Polsce.

Domaradzka, A. 2005, Między państwem a społeczeństwem. Kobięce organizacje pozarządowe- pragnienia a rzeczywistość.

(80% ISS, 20% IS UW)

-Domaradzka, A. 2005 ,Raport końcowy z badania eksperckiego Delhi dotyczącego przemian demograficznych i polityki ludnościowej, Irena E. Kotowska (red.), Anna Domaradzka, Anna Matysiak. (30 % ISS)

- Zahorska, M., D. Walczak (red.), 2005, Polski system edukacyjny a rynki pracy w Unii Europejskiej. „Analizy i Opinie”, NR 51. (50% ISS)

- Walczak, D., M. Góral ,2005 Debata publiczna wokół ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – sprawozdanie i próba analizy, , Nauka i Szkolnictwo Wyższe, 2/26 (100% ISS)

Majcher A. 2005,. Feministka Zajnab al-Ghazali? W: *Kobiety Bliskiego Wschodu* (red.) Marek Dziekan i Izabela Kończak. Łódź: Ibidem. Str.25-40.

Publikacja drukowana

Zasięg: krajowy

(100 % -ISS)

Publikacje (w jęz. angielskim):

Siemieńska, R. 2005, Women's Work in Poland in the Time of Economic and Political Transformation. In: Lepperhoff, J., Satilmis, A., Scheele A. (eds.) *Made in Europe. Geschlechterpolitische Beiträge zur Qualität von Arbeit*. Muenster. Westfälisches Dampfboot. 234-249. (100% ISS)

Siemieńska, R. 2005, Winners and Losers: Gender Contracts in the New Political and Economic Situation. *International Journal of Sociology*. vol.35/1.3-39. (100% ISS)

Siemieńska, R. 2005, Women and Women's Issues in the Polish Parliament: Progress or Regress? In: Gelazis, N. (ed.) *Women in East European Politics*. Washington DC: Woodrow Wilson Center for Scholars. 47-64. (100% IS UW)

Majcher, A. 2005, artykuł konferencyjny , Mobility and academic career. Reforming the "inbreeding" system in Central and Eastern Europe. In: *Career Paths and Mobility of Researchers in Europe*. Proceedings of the Conference ESRM2004 and the MCFA Events at ESOF2004. (Ed. Tony Gabaldon et al.). Goettingen: Cuvillier Verlag. Pp.157-160

Publikacja drukowana

Zasięg: międzynarodowy
(100% ISS)

Walczak, D. (w druku) Women's role in Polish Science and Higher Education w: *Multiple Marginalities: An intercultural Dialogue on Gender and Education in Africa and Europe*, co-edited by Justyna Sempruch, Katharina Willems, and Laura Shook, Helmer Verlag, 2006 (100% ISS)

UDZIAŁ W KONFERENCJACH:

prof. R. Siemieńska:

krajowa:

prezentacja na posiedzeniu „Problemy tożsamości kobiet” zorganizowanym przez Polskie Towarzystwo Socjologiczne , grudzień 2005

międzynarodowe:

referat „Reconciliation of Work and Family – Trends over Time in Poland in Cross-national Perspective” na konferencji zorganizowanej przez Sussex University (W. Brytania) listopad 2005

referat „Parliamentarians; their ways to parliament and their roles in the parliament” VII World Congress ICCEES, Berlin, 25-30 lipca 2005

referat : Gender - Sustainable development in Knowledge Societies, na konferencji zorganizowanej przez projekt Komisji Europ. “Knowledge and Sustainable Development Bruxelles, czerwiec 2005

prowadzenie panelu „Role of NGOs on Local Level” na międz. konferencji ECPR (Europ. Consortium of Political Research), Budapest, wrzesień 2005

mgr M. Cieślak :

referat : Uniwersytet III Wieku i jego funkcje w Polsce; zróżnicowanie i funkcje, wygłoszony na zebraniu Zakładu Oświaty i Wychowania, IS UW, 2005

mgr A. Domaradzka:

referat: Wstępna analiza wyników badań liderki organizacji kobiecych w 10 miastach w Polsce wygłoszony na seminarium zakładu Socjologii Oświaty i Wychowania IS UW

mgr M. Krawczyk:

referat: Kryteria konstruowania rankingów uczelni w Polsce i na świecie oraz ich znaczenie (wstępna analiza), wygłoszony na zebraniu Zakładu Oświaty i Wychowania, IS UW, 2005

mgr Raciborski:

referat: Wstępna analiza miejsc kobiet na listach kandydatów w wyborach do Sejmu i Senatu w 2005 roku, wygłoszony na zebraniu Zakładu Oświaty i Wychowania, IS UW, 2005

mgr D.Walczak:

referat: Nowy rząd, nowa ustawa „Prawo o Szkolnictwie Wyższym” i co dalej? Stan i perspektywy rozwoju szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce, referat wygłoszony na zebraniu Zakładu Oświaty i Wychowania, IS UW, 2005

referat: Rola mobilności w nauce. Sprawozdanie z badań stypendystów Fulbrighta, referat wygłoszony na zebraniu Zakładu Oświaty i Wychowania, IS UW

mgr D. Walczak i mgr M. Krawczyk:

referat : Doświadczenia studentek i studentów , którzy studiowali zagranicą w ramach programu Sokrates- Erasmus (wyniki wstępne z badań zrealizowanych na Uniw. Warsz.), wygłoszony na zebraniu Zakładu Oświaty i Wychowania, IS UW, 2005.

WSPÓŁPRACA Z OŚRODKAMI ZAGRANICZNYMI:

Kontynuacja współpracy z:

- Institute for Social Research, University of Michigan (USA) w ramach World Values Survey (koordynator prof. R. Inglehart z ISR); R. Siemińska jest członkiem Steering Committee (Komitetu zarządzającego) projektem World Values Survey.
- University La Sapienza - Rome (USA), (koordynator prof. M. Vianello) badania nad uczestnictwem kobiet i mężczyzn w elitach władzy
- z uniwersytetami w Muenster (Niemcy), Aberdeen (W.Brytania)